

Polecenia podsumowujące

1. Omów cechy charakterystyczne kultury minojskiej i mykeńskiej.
2. Scharakteryzuj najważniejsze formy ustrojowe greckich polis.
3. Opisz wielką kolonizację grecką.

◆ Położenie geograficzne i specyfika kraju Greków (Hellady)

Południowa część Półwyspu Bałkańskiego, wybrzeże Azji Mniejszej i wyspy leżące na Morzach Egejskim, Jorńskim i Kreteńskim.
Tereny w większości góryste.
Słabo rozwinięte rolnictwo.
Brak surowców naturalnych.
Produkcja ceramiki na wysokim poziomie artystycznym.
Silnie rozwinięte handel i żeglarsstwo.

◆ Cywilizacja minojska (kreteńska)

Kreta, XXX–XV w. p.n.e.
Budowa kompleksów pałacowych (m.in. w Knossos, Fajstos, Malii).
Wysoko rozwinięta sztuka (malowidła z pałaców w Knossos, dysk z Fajstos).
Niejasne przyczyny upadku – być może trzęsienie ziemi, konflikty wewnętrzne, najazd Mykeńczyków.

◆ Cywilizacja mykeńska

Kontynentalna część Grecji, XVI–XII w. p.n.e.
Mykeńczycy utożsamiani z Achajami.
Budowa monumentalnych pałaców (m.in. w Mykenach).
Wysoko rozwinięta sztuka (np. maska Agamemnona).
Upadek początkiem wieków ciemnych w historii Grecji.

◆ Organizacja polis i formy ustrojowe

Polis – miasto-państwo.
Ciała kolegialne polis – zgromadzenie ludowe i rada.
Agora – główny plac w polis.
W większości polis władza w rękach arystokracji.
Formy ustrojowe starożytnej Hellady: monarchia, oligarchia, demokracja.

◆ Wielka kolonizacja grecka

Przyczyny

- walki o władzę w polis
- głód ziemi
- rozwój handlu
- wzrost liczby mieszkańców
- chęć poprawy statusu społecznego

Przebieg

- od VIII do VI w. p.n.e. zasiedlanie wybrzeży Mórz Śródziemnego i Czarnego
- zakładanie kolonii na polecenie macierzystej polis (metropolii)
- zakładanie faktorii handlowych
- przykładowe greckie kolonie – Syrakuzy, Massalia (Marsylia)

Skutki

- poszerzenie granic greckiego świata
- zacieśnienie kontaktów z innymi cywilizacjami
- przejęcie osiągnięć innych ludów, np. pisma alfabetycznego
- przejmowanie obyczajów, wierzeń i ustroju politycznego Greków przez miejscową ludność kolonii

Polecane publikacje

Benedetto Bravo, Ewa Wipszycka, *Historia starożytnych Greków*, t. 1, Warszawa 1988.
Jerzy Ciechanowicz, *Cień Minotaura*, Warszawa 1996.
Oswyn Murray, *Narodziny Grecji*, Warszawa 2004.

